

เอกสารข่าวไอพีเอส 10

ศรีลังกา : ผลของการเจรจาในรอบแรก

โดย มาร์วาน มากัน-มาการ์

SRI LANKA: Pragmatism, Respect and Mediation Key to Peace Process

Analysis - By Marwaan Macan-Markar

สัปดาห์, (ไอพีเอส)—

การเจรจาด้วยความขัดแย้งระหว่างเผ่าพันธุ์ในศรีลังกาที่เพิ่งสิ้นสุดลงมีสัญญาณสันติภาพที่สามารถเห็นได้ใน 3 ประเด็นคือ การประชุมนี้มีผลในเชิงปฏิบัติ มีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีตัวกลางจากนานาชาติที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยทั้งสามกลายเป็นรากฐานของการเจรจาเมื่อ 16-19 กันยายนที่ฐานทัพเรือสัปดาห์ ซึ่งก่อให้เกิดความเป็นไปได้สำหรับตัวแทนของรัฐบาลศรีลังกาและฝ่ายขบวนการทมิฬไทเกอร์ที่จะกำหนดวันเพื่อการเจรจากันอีก 3 รอบในช่วงปลายเดือนตุลาคม ธันวาคม และมกราคมปีหน้า

การคาดการณ์ในเชิงบวกเกิดจากทัศนคติของทั้งสองฝ่ายต่อสงครามกลางเมืองที่มีการสู้รบนองเลือดกันมายาวนานตั้งแต่ปี 1983

ในที่เจรจา หัวหน้าคณะผู้แทนของสองฝ่าย คือกามินิ ลักษมัน ไพรส ของโคแลัมโบและแอนตัน บาลาซิงกัมของฝ่ายขบวนการทมิฬ

ต่างเสนอว่าควรใช้การเจรจาแบบเผชิญหน้า

ก่อนหน้านี้การเจรจาหลายครั้งในอดีต

ทั้งสองฝ่ายเคยเสนอให้ใช้วิธีการเจรจาแบบมีขั้นตอน

อันหมายความว่าควรหยาบยกประเด็นที่เป็นไปได้จริงและที่มีความเห็นขัดแย้งกันน้อยขึ้นมาพูดคุยกันก่อนประเด็นอื่นๆ ที่มีความเห็นแตกแยกกัน

แต่ครั้งนี้ หนึ่งในบรรดาประเด็นแรกๆ ที่มีความเห็นร่วมกัน ได้แก่

ความวิตกกังวลเกี่ยวกับผู้คนที่ย้ายอยู่ในพื้นที่สงครามของศรีลังกา

อันได้แก่จังหวัดทางภาคเหนือและภาคตะวันออกซึ่งส่วนใหญ่ชนกลุ่มน้อยชาวทมิฬอาศัยอยู่

ภาระเร่งด่วนก็คือจะต้องเพิ่มความพยายามเพื่อเก็บกู้ระเบิดกว่า 1-1.5 ล้านลูก

และอพยพผู้คนซึ่งลี้ภัยสงครามอยู่ตามที่ต่าง ๆ ราว 1 ล้านคนกลับคืนสู่ภูมิลำเนา

นอกจากนี้

ทั้งสองฝ่ายยังเห็นพ้องที่จะเจรจากันเรื่องขอบเขตและรูปแบบการแบ่งสรรอำนาจซึ่งจะเจรจากันในรายละเอียดเพิ่มเติมในรอบต่อไป

รวมทั้งประเด็นในเรื่องการริบคืนและปลดอาวุธของฝ่ายทมิฬไทเกอร์ที่มีกำลังพลราว 3,000-10,000 คน ขณะที่พลเรือนที่ไม่ได้ติดอาวุธอยู่ในจำนวนใกล้เคียงกันนั้น

“ ในช่วงแรกของกระบวนการเจรจา คุณยังไม่อาจขอให้เขาส่งมอบอาวุธได้
เรื่องนี้จะต้องคุยกันเมื่อการเจรจาสิ้นสุดไปแล้ว” ไพรสกล่าวในที่แถลงข่าวเมื่อวันที่ 18
กันยายนที่ผ่านมา

ในทางกลับกัน การเจรจาล่วงก่อนที่จัดขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน 1994 ถึงเมษายน 1995
ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นแตกต่างกันมาก

ฝ่ายขบถไทเกอร์ต้องการจะเจรจาแบบเป็นขั้นตอน
ขณะที่ตัวแทนของรัฐบาลศรีลังกาในขณะนั้นซึ่งนำโดยจันดริกาคุมาราดังกา
ประธานาธิบดีคนในปัจจุบัน
ต้องการจะเจรจาในขอบข่ายที่กว้างขวางเพื่อแก้ปัญหาด้านมนุษยธรรมและประเด็นด้านการเมือง
รวมทั้งเรื่องที่ว่าฝ่ายขบถไทเกอร์เรียกร้องให้แบ่งแยกดินแดนนั้นด้วย

ทว่าเมื่อวันที่ 16 กันยายนนั้น
โคลัมโบได้ออกแถลงการณ์ครอบคลุมถึงวิธียุติความขัดแย้ง คือ
ทำให้ผลการเจรจาออกมาอย่างที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็พึงพอใจ

ในการเจรจาล่วงครั้งนี้ ซึ่งเป็นครั้งที่ห้า นับแต่เกิดความขัดแย้งขึ้นเมื่อปี 1983
“ ข้อสรุปจะต้องไม่ออกมาเป็นศูนย์”

ไพรสกล่าวเพื่อระบุว่าท่าทีของฝ่ายรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้ว

“ การเจรจาหนี่งจะไม่เป็นไปตามพื้นฐานที่ว่าเราจะเอาประโยชน์ฝ่ายเดียวบนความสูญเสียของ
อีกฝ่าย เราเน้นที่จะปฏิเสธสมมุติฐานแบบนี้” ไพรสกล่าว

ในส่วน of ฝ่ายขบถพยัคฆ์ทมิฬอีแลม หรือ the Liberation of Tamil Eelam (LTTE)
นั้นได้เปิดเผยท่าทีว่าจะลดข้อเรียกร้องที่จะแบ่งแยกรัฐทมิฬอีแลมลงเหลือเพียงให้มีสิทธิในการปกครอง
ตัวเองระดับหนึ่ง

ในประเด็นนี้จะสังเกตว่าฝ่ายขบถใช้คำว่า “ บ้านเกิดเมืองนอน(homeland)” และคำว่า
“ การตัดสินใจด้วยตัวเอง (self-determination)” ที่มีใช้ในความหมายของการแบ่งแยกรัฐ
คำที่มีความหมายสำคัญนี้

ชี้ให้เห็นถึงนัยยะเกี่ยวกับเป้าหมายทางการเมืองของฝ่ายขบถได้อย่างชัดเจน

ก่อนหน้านี้ ข้อเรียกร้องให้แบ่งแยกดินแดนของฝ่ายขบถไทเกอร์
เป็นเป้าหมายสำคัญในการต่อสู้อันยาวนาน

ตามแถลงการณ์ของบาลาซิงกัม
การต่อสู้เพื่อตั้งรัฐทมิฬอีแลมมิได้เป็นประเด็นสำคัญเมื่อครั้งที่พวกเขาจับอาวุธขึ้นมาเมื่อต้นทศวรรษ
ษ 1970 เพื่อต่อต้านการกดขี่ที่กดขี่กันของรัฐ

“ เราปฏิบัติการตามอุดมการณ์เพื่อบ้านเกิดเมืองนอนและสิทธิการตัดสินใจด้วยตัวเอง
คำว่าบ้านเกิดเมืองนอนมิได้หมายความว่าแบ่งแยกประเทศ” เขากล่าว และว่า

“ การกล่าวหาเราว่าต่อสู้เพื่อแบ่งแยกประเทศเป็นรัฐเอกราชนั้นไม่ได้สอดคล้องกันเลย”

กระนั้นเขายังอธิบายว่า

“ ถ้าหากขอเรียกร้องเพื่อปกครองตัวเองหรือการตัดสินใจด้วยตัวเองของเราถูกปฏิเสธ
ประชาชนของเราก็ไม่มีทางเลือกและการแบ่งแยกก็จะเป็นหนทางสุดท้าย”

ต่อประเด็นนี้ ไพรสแถลงว่า

“ ความใฝ่ฝันของพวกเขาจะสามารถบรรลุผลได้ภายใต้การปกครองของประเทศเดียวกัน
หากเราจัดการเรื่องนี้ตามวิถีทางที่เหมาะสม”

ที่สำคัญควบคู่มาพร้อมกับประเด็นการเมืองในการเจรจาครั้งนี้ ได้แก่

ความอบอุ่นและการเคารพซึ่งกันและกันในหมู่คณะเจรจา ซึ่งรวมทั้งการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ไพรสยืนยันว่าเขารู้สึกยินดีกับการประชุมและการทำงานร่วมกับคู่เจรจา ส่วนบลาซิงกัม
กล่าวว่าฝ่ายไทเกอร์ให้ความนับถืออย่างสูงแก่คณะเจรจาของฝ่ายโคลัมโบทั้งสามคน

ไพรสเผชิญหน้ากับคณะผู้แทนของฝ่ายไทเกอร์เป็นครั้งแรกหลังจากที่เมื่อสองสามปีก่อนฝ
ายไทเกอร์ได้พยายามโจมตีไพรสหลายต่อหลายครั้งในการชุมนุมทางการเมืองที่เขาไปปรากฏตัว

รัฐบาลนอร์เวย์

ซึ่งเคยมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นตัวกลางระงับความขัดแย้งที่ชูดานและ ตะวันออกกลาง
ได้เข้ามาเป็นตัวกลางในความขัดแย้งที่ศรีลังกาตั้งแต่ปี 1989

นอกจากปรากฏตัวที่โตะเจรจาแล้ว

เจ้าหน้าที่ของนอร์เวย์ยังช่วยร่างแถลงการณ์สุดท้ายที่สร้างขึ้นหลังจากการเจรจาเป็นเวลา 12
ชั่วโมงเสร็จสิ้นลง แหล่งข่าวทางการพูดกล่าว

บลาซิงกัมแถลงว่า “ เรามั่นใจว่ากระบวนการเจรจาจะดำเนินต่อไป
เนื่องจากนี่เป็นครั้งแรกที่ฝ่ายที่สามเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและชี้นำกระบวนการ”

นอกจากนี้นานาชาติโดยยังเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในศรีลังกา

ผ่านทางคณะกรรมการปฏิบัติการแห่งศรีลังกา

ซึ่งเข้าไปดูแลให้เกิดการลงนามในสัญญาหยุดยิงระหว่าง โคลัมโบกับทมิฬไทเกอร์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์
นธ์

เจ็ดเดือนของภาวะสงบศึกเป็นช่วงยาวนานที่สุดที่ศรีลังกาเคยประสบนับแต่ปี 1983

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาสันติภาพแถลงว่ามีผู้คนกว่า 2,000

รอดพ้นจากการเสียชีวิตในช่วงพักรบนี้ ขณะผู้คนกว่า 64,000

คนเสียชีวิตไปแล้วในสงครามกลางเมืองดังกล่าว

